വനങ്ങളും വനസമ്പത്തും എന്നും കാത്തുസൂക്ഷിക്കപ്പെടേണ്ട പ്രകൃതിയുടെ കനിവുകളാണ്. ആദിവാസികളുൾപ്പെടെയുള്ള വനാശ്രിത സമൂഹങ്ങളുടെ ആത്മാർത്ഥമായ പങ്കാളിത്തം ഉണ്ടെങ്കിലേ അമൂല്യമായ പ്രകൃതിയെ സംരക്ഷിക്കാനാവൂ. പ്രകൃതിയോടുള്ള സ്നേഹവും കടപ്പാടും വനാശ്രിത ജനതയുടെ ക്ഷേമത്തിന്റെയും ഉന്നമനത്തിന്റെയും അടിത്തറയാകേണ്ടതുണ്ട്. ഇതിനായി വനംവകുപ്പിന്റെ അകമഴിഞ്ഞ പിന്തുണ വനാശ്രിത സമൂഹത്തിനുണ്ടായിരിക്കും.

വി.എസ്.എസ്./ഇ.ഡി.സി എന്നാൽ

വനാശ്രിതരുടെ ജനകീയ സമിതികൾ വഴിയാണ് പങ്കാളിത്തവനപരിപാലനം (പി.എഫ്.എം.) നടപ്പാക്കുന്നത്. ഇത് സാധാരണ വനമേഖലകളിൽ വന സംരക്ഷണസമിതി(വി.എസ്.എസ്) എന്നും വന്യ ജീവി സംരക്ഷണ മേഖലകളിൽ ഇക്കോ ഡെവലപ്മെന്റ് കമ്മിറ്റി (ഇ.ഡി.സി) എന്നും അറിയപ്പെടുന്നു. പ്രാദേശികമായ വനാശ്രിത സമൂഹങ്ങളുടെ കൂട്ടായ്മകളാണിവ. ആദിവാസികൾക്കും സ്ത്രീകൾക്കും പ്രത്യേക പരിഗണനയുണ്ട്. ഇവയ്ക്ക് അംഗീകാരവും രജിസ്ട്രേഷനും നൽകുന്നത് ഡി.എഫ്.ഒ ആണ്. ശോഷിച്ച വനങ്ങളെ പരിപോഷിപ്പിക്കാനും വനവിഭവപരിപാലനത്തിനും ഗ്രാമ പുനരുജ്ജീവനത്തിനുമുള്ള പങ്കാളിത്ത സൂക്ഷ്മാസൂത്രണരേഖ ഓരോ പ്രദേശത്തും തയ്യാറാക്കി, അതിലെ പ്രവൃത്തികൾ സുതാര്യതയോടെ നടപ്പാക്കുന്നു. വനങ്ങളെ പരിപോഷിപ്പിക്കുന്നതോടൊപ്പം വനവിഭവങ്ങളുടെ നിലനിൽപുറപ്പാക്കി അവ പ്രയോജനപ്പെടുത്താൻ ഇത് പുതിയ വഴികളൊരുക്കുന്നു. വനാവകാശ നിയമം-2006 ന്റെ അന്തഃസത്ത മുഴുവനും ഇതിലെ വ്യവസ്ഥകളിൽ ഉൾക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

വർഷത്തിൽ 2 തവണയെങ്കിലും പൊതുയോഗം ചേരണം

അംഗത്വത്തിനുള്ള അർഹത

പ്രാഥമിക ഉപജീവന ആശ്രിതത്വം

a) സൂക്ഷ്മാസൂത്രണരേഖയിൽ .പറയുന്ന വനപ്രദേശത്ത് നേരിട്ട് പോയി വനവിഭവങ്ങൾ ശേഖരിച്ച് സ്വയം ഉപയോഗിക്കുന്നവർ

b) ഇപ്രകാരം ശേഖരിച്ച് പുറത്ത് വിപണനം ചെയ്ത് ജീവിക്കുന്നവർ

പരോക്ഷ ആശ്രിതത്വം

a) പ്രദേശവാസികളാണെങ്കിലും വനത്തിൽ പോയി വിഭവങ്ങൾ ശേഖരിക്കാത്തവർ, പക്ഷേ നേരിട്ട് ശേഖരിക്കുന്നവരിൽ നിന്ന് തങ്ങൾക്കാവശ്യമുള്ളവ കൈമാറ്റം വഴി നേടുന്നവർ.

b) പാരമ്പര്യ നാടോടി വിഭാഗങ്ങൾ-വനപരിപാലന പ്രദേശത്തെ കാലാനുസൃതമായി മാത്രം ആശ്രയിക്കുന്നവർ

വർഷത്തിൽ ഒരിക്കൽ മാത്രമേ പുതിയ അംഗങ്ങളെ ചേർക്കൂ

എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റി

സമിതി തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന ഒൻപത് അംഗങ്ങൾ

സ്ത്രീ പ്രാതിനിധ്യം കുറഞ്ഞത് മൂന്നും പട്ടികജാതി പട്ടികവർഗ്ഗ പ്രാതിനിധ്യം ആനുപാതികവുമായി ഉണ്ടായിരിക്കണം. ഇതിൽ പ്രത്യക്ഷാശ്രിതർ ഉള്ളയിടങ്ങളിൽ അവരുടെ പ്രാതിനിധ്യം 6 എങ്കിലും ആയിരിക്കണം.

പ്രസിഡന്റ് : സമിതിയുടെ എക്സിക്യൂട്ടീവ് കമ്മിറ്റി അംഗങ്ങൾ തെരഞ്ഞെടുക്കുന്ന വ്യക്തി

ഔദ്യോഗിക അംഗങ്ങൾ : ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വാർഡ് മെമ്പർ, പട്ടികജാതി/പട്ടികവർഗ്ഗ വികസന വകുപ്പ് പ്രതിനിധി/എക്സ് ഒഫിഷ്യോ മെമ്പർ സെക്രട്ടറി & കൺവീനർ (അധികാര പരിധിയിലുള്ള ഫോറസ്റ്റർ/ഫോറസ്റ്റ് ഗാർഡ്)

മാസത്തിലൊരിക്കൽ യോഗം ചേരുന്നു

വി.എസ്.എസ്./ഇ.ഡി.സിയുടെ ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ

- വനംകയ്യേറ്റം, കള്ളക്കടത്ത്, നായാട്ട്, വിനാശകരമായ വനവിഭവശേഖരണം, പരിസ്ഥിതി മലിനീകരണം, കള്ളവാറ്റ്, കഞ്ചാവുകൃഷി, കാട്ടുതീ തുടങ്ങിയവയിൽ നിന്ന് വനങ്ങളെ സംരക്ഷിക്കാൻ ഊർജ്ജിത നടപടികളെടുക്കുക.
- വന്യജൈവവൈവിദ്ധ്യ സംരക്ഷണത്തിന് ആവശ്യമായ നടപടികളെടുക്കുക.
- സൂക്ഷ്മാസൂത്രണരേഖയിൽ അംഗീകരിക്കപ്പെട്ട വനപരിപാലന/ഗ്രാമപുനരുജ്ജീവന പ്രവൃത്തികൾ നടപ്പാക്കുക.
- വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരതയുറപ്പാക്കാൻ ശേഖരണത്തിൽ ആത്മനിയന്ത്രണങ്ങൾ കൈക്കൊള്ളുക.
- വനവിഭവങ്ങളുടെ മൂല്യവർദ്ധനയും വിപണനവും സമൂഹ്യാഭിവൃദ്ധിക്ക് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുക.

വി.എസ്.എസ്./ഇ.ഡി.സിയുടെ പരിപാലന പ്രദേശം

- ഉപജീവനാർത്ഥം വനവിഭവങ്ങൾക്കു വേണ്ടി പ്രാദേശിക സമൂഹം ആശ്രയിക്കുന്ന വനപ്രദേശം.
- വനാതിർത്തിയിൽ നിന്നും പരമാവധി 2കി.മീ. അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമ പഞ്ചായത്ത് വാർഡിന്റെ അതിരുവരെ ഏതാണ് കുറവെന്നു വച്ചാൽ അതിനകത്താണ് വനത്തിനു പുറത്തുള്ള പരിപാലന ഭൂപ്രദേശം

അംഗത്വം നിലനിർത്താൻ

- പ്രാദേശിക ചട്ടങ്ങളനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുക.
- പൊതുയോഗങ്ങളിൽ ഉത്തരവാദിത്ത ബോധത്തോടെ പങ്കെടുക്കുക.
- വനകുറ്റകൃത്യങ്ങളിൽ ഏർപ്പെടുന്നവരെ അതിൽ നിന്നും പിന്തിരിപ്പിക്കുക.
- വനസംരക്ഷണത്തിന് സന്നദ്ധസേവനം നൽകുക.

വി.എസ്.എസ്./ഇ.ഡി.സിയുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തൽ

- വനസംരക്ഷണത്തിലും വനവിഭവശേഖരണത്തിലും ധനവിനിയോഗത്തിലും തികഞ്ഞ ഉത്തരവാദിത്തം.
- ഏറ്റെടുക്കുന്ന പ്രവൃത്തികളുടെ ഗുണനിലവാരവും സമയനിഷ്ഠയും കാത്തുസൂക്ഷിക്കൽ
- കണക്കുകൾ കൃത്യമായി രേഖപ്പെടുത്തി ഓഡിറ്റിന് വിധേയമാക്കി പൊതുയോഗത്തിൽ അവതരിപ്പിക്കൽ.
- കൃത്യമായി പ്രതിമാസ അവലോകനം സമർപ്പിക്കൽ
- പൊതുയോഗതീരുമാനങ്ങൾ ശരിയാംവണ്ണം നടപ്പാക്കൽ
- നിശ്ചിത സമയത്തിനുള്ളിൽ വാർഷിക കർമ്മപരിപാടി സമർപ്പിക്കൽ
- സുതാര്യ നടപടിക്രമങ്ങൾ അനുവർത്തിക്കൽ

വനങ്ങൾ നമ്മുടെ കുട്ടികളുടെ സ്വത്ത് നാമതിന്റെ സൂക്ഷിപ്പുകാർ മാത്രം

വനവിഭവപരിപാലനത്തിൽ സുസ്ഥിരത കൈവരിക്കാൻ വനാശ്രിതരുടെ പങ്കാളിത്തം ഒഴിച്ചുകൂടാനാവാത്തതാണെന്ന് ലോകമെങ്ങും അംഗീകരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. വനസംരക്ഷണം, വനവിഭവങ്ങളുടെ പരിപാലനം, ഫലങ്ങൾ പ്രയോജനപ്പെടുത്തൽ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങളിൽ വനാശ്രിത സമൂഹങ്ങൾ

ഉത്തരവാദിത്വത്തോടെ ഭാഗഭാക്കായിത്തീരുന്നു. വനാശ്രിത സമൂഹങ്ങളുടെ സാമൂഹിക-സാമ്പത്തികനില മെച്ചപ്പെടുത്തി വനസംരക്ഷണം കൂടുതൽ സുതാര്യവും കാര്യക്ഷമവുമാക്കുകയാണ് ലക്ഷ്യം.

എവിടെയൊക്കെ ആകാം

- ആശ്രിതസമൂഹങ്ങൾ ജീവസന്ധാരണത്തിന് പ്രയോജനപ്പെടുത്തുന്ന റിസർവ്വ്/നിക്ഷിപ്ത വനങ്ങളും/സർക്കാർ ഏറ്റെടുത്ത പരിസ്ഥിതി പ്രാധാന്യമുള്ള പ്രദേശങ്ങളും.
- വനങ്ങൾക്കു പുറത്തുള്ള പാരിസ്ഥിതിക തകർച്ച നേരിടുന്ന പ്രദേശങ്ങൾ. ഇവിടെ ഉടമ്പടി പ്രകാരം കൈവശക്കാരന്റെ പങ്കാളിത്തം അനിവാര്യമാണ്.

മേൽ വിവരിച്ച ഉത്തരവാദിത്വങ്ങൾ ഏറ്റെടുക്കാൻ വനാശ്രിത സമൂഹങ്ങളെ പ്രാപ്തരാക്കി വനപരിപാലനവും സംരക്ഷണവും കെട്ടുറപ്പുള്ളതാക്കലാണ് വനം വകുപ്പിന്റെ ദൗത്യം.

വിശദവിവരങ്ങൾക്ക്

തൊട്ടടുത്ത വനംവകുപ്പ് ഓഫീസുമായി ബന്ധപ്പെടുക

കേരള വനം വന്യജീവി വകുപ്പ്

പങ്കാളിത്ത വനപരിപാലനം

Participatory Forest Management (PFM)

ആത്മാഭിമാനം • ഉത്തരവാദിത്തം
സ്വാശ്രയത്വം • സുതാര്യത
ജാഗ്രത • പരിസ്ഥിതിവിവേകം
• അടിസ്ഥാന ജനാധിപത്യം

- വനത്തിന് വനാശ്രിതരുടെ തണൽ
- ജനങ്ങളും വനംവകുപ്പും ചേർന്നൊരുക്കുന്ന കാവൽ
- വനവിഭവങ്ങളുടെ സുസ്ഥിരതയിലൂന്നിയ പരിപാലനം
- വനസംരക്ഷണത്തിലൂന്നിയ ഗ്രാമശാക്തീകരണം
- പരിസ്ഥിതി പുനഃരുജ്ജീവനം
- ജൈവകൃഷി വ്യാപനം

കേരള വനം വകുപ്പ്
പി.എഫ്.എം. സെൽ
വഴുതയ്ക്കാട്, തിരുവനന്തപുരം - 695 014
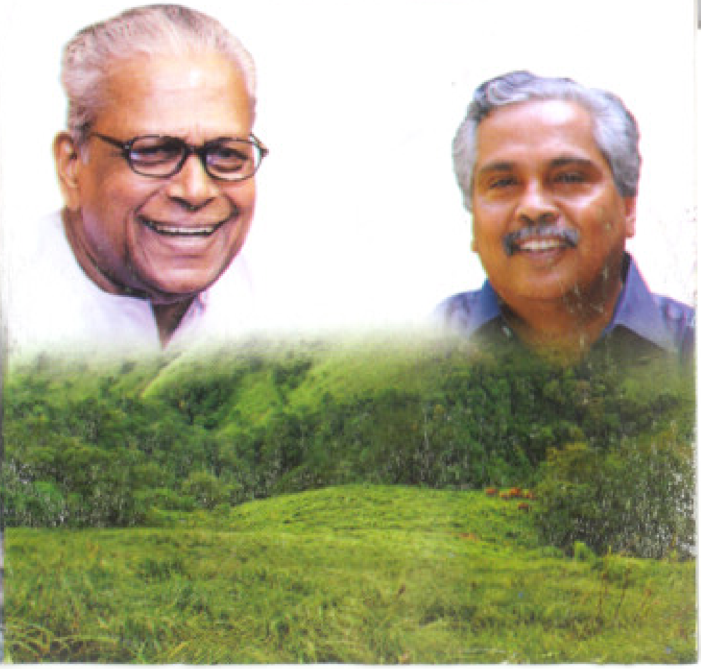
E-Mail : ccfpfm@gmail.com, ccf-ed@forest.kerala.gov.in
Ph. & Fax : 0471 - 2321847